

«Morgendagens by» i Berlin har rukket å bli fredet. Snart feirer Hansaviertel 50-årsdagen sin. – Her var det vidunderlig å flytte inn, sier Hanna Knebusch.

Den amerikanske arkitekten Walter Gropius er mannen bak denne boligblokken i Berlins bydel Hansaviertel.

FOTO: TRYGVE MONSEN

50 år og på museum

KULTUR UTENFRA BERLIN

Aftenpostens korrespondent
Trygve Monsen
trygve.monsen@aftenposten.no

Sentrum i den tyske hovedstaden lå i ruiner etter krigen, og 500 000 boliger var vekkt. Byplanleggerne startet helt fra bunnen. Nå skulle det skapes en bydel for alle behov, var planen.

– Vi flyttet inn her fordi ingen ville kjøpe huset etter at det sto ferdig, ler Hanna Knebusch i dag.

– Ingen likte den åpne kjøkkenløsningen til danske Arne Jacobsen. Vi slo til og flyttet inn i 1960, forteller den pensjonerte journalisten.

Øst mot Vest. Byggingen av Hansaviertel ble et krafttak for den delte byen. I Øst-Berlin sto allerede Stalin Allée klar. I motsetning til den sentralstyrte utbyggingen her, ble 53 arkitekter fra 13 land i 1952 invitert for å vise hva vestlig arkitektur hadde å by på. Det ble en salig blanding av eneboliger, rekkehus i forskjellige høyder og det som den gang ble sett på som skyskrapere.

Verdensstjerner som amerikanske Walter Gropius, finske Alvar Aalto og brasilianske Oscar Niemeyer satte sitt preg på bydelen.

– Her er det deilig å bo, sier Hanna Knebusch, og titter ut i den lille hagen. Hun og mannen flyttet i 1960 inn i eneboligen som danske Arne Jacobsen tegnet.

Heis! – Det ble også en blanding av sosial boligbygging og selveierboliger til markedspris. Men fremfor alt, utopiene ble realisert. Tenk, det var heis i husene, forteller Annette Maechtelt som jobber i prosjektbyrået som planlegger jubileumsutstillingen.

En slags arkeologisk utgraving skjer i disse dager foran utstillingen «die Stadt von morgen» som åpner på forsommern.

– På mange måter var det å begynne helt på bar bakke da Hansaviertel skulle bygges. Da det sto ferdig, var området en sensasjon. Tenk, det var varme i gulvet i noen hus, forteller Maechtelt.

Populært strøk. 3600 personer flyttet inn etter at utstillingen «Interbau» var over i 1957. Mens berlinerne er kjent for å være på flyttefot, har beboerne vært lojale mot Hansaviertel. Det ligger like ved naturskjønne Tiergarten, og de som hadde råd til Arne Jacobsens atriumhus, gjorde ingen feilinvestering.

– Jeg har beholdt alle møbler fra den gangen, sier Hanna Knebusch og viser stolt frem den tidløse taklampen fra den danske lysmakeren Poul Henningsen.

I den lukkede hagen midt i huset blir det for varmt om sommeren, men i den sørvendte hageflekken trives hun.

HANSAVIERTEL

Utbyggingen av området startet like etter 1874 da Berlin var inne i en voldsom byggeperiode.

I midten av 1920-årene var det reist tre synagoger, to kirker og flere skoler rundt Hansaplatz.

Store deler av den tett befolkede bydelen ble lagt i ruiner under flere bombeangrep i 1943.

Den internasjonale boligutstillingen (Interbau) ble lagt til Berlin i 1957.

53 arkitekter fra 13 land bidro med alt fra eneboliger til høyhus.

1160 boliger ble bygget, i 1961 fikk bydelen også en tunnelbane.

Våren kommer. – Den sibirske adonigen blomstrer, og det er ikke lenge før orkidene dukker opp, smiler hun.

Ikke alt er rosenrødt i denne arkitektbydelen. Etter samlingen av Berlin er hovedstaden blitt et møtested for millioner av mennesker, men det kan bli trangt.

– Under fotball-VM fikk vi mange underlige skruer i nabolaget. Vi bor ikke langt fra 17. juni-gaten som fører opp mot Brandenburger Tor, og det ble livlig, sier hun.

Fredet – og så? For 12 år si-

den ble hele Hansaviertel fredet. Det innebærer at det ikke kan foretas noen form for endringer av fasadene. Hva dette betyr for dem som bor der, er usikkert.

– Mange av leilighetene er små, sett med dagens øyne. Der hvor en familie med tre barn for 50 år siden klarte seg utmerket på 60 kvadratmeter, er det knapt nok plass for en barnløs familie. Og 50-årenes arkitekter tenkte ikke særlig på å spare energi, avslutter Annette Maechtelt.

trygve.monsen@aftenposten.no